

er blevet sagt, at Staten og Kommunen kunne ikke maatte at anskaffe saa meget Materiel og de Maskiner, der skulle til for at udføre de store Licitationarbejder, og det er blevet sagt, at den Stab af indøvde Arbejdere, som er nødvendig for at udføre Arbejdet, stod ikke til Statens og Kommunens Raadighed. Jeg for min Part kan nu ikke erkende, at nogen af disse Indvendinger er berettiget. Naar de private Entreprenører kunne staa sig ved at anskaffe Materiel og Maskiner, saa forekommer det mig, at Samsundet, Stat og Kommune, som raader over ganske anderledes store Hjælpemidler, langt bedre maa kunne gøre det; og hvad de indøvde Arbejdere angaar, er der den samme Vej at gaa for Staten og Kommunen som for de private, nemlig at uddanne saadanne Arbejdere. Jeg tvivler ikke om, og der er vist ingen, der tvivler om, at Materialet til en saadan Stab af indøvde Arbejdere findes her i Landet, man vil nok kunne finde det mellem vore Arbejdere. Vort principielle Syn paa denne Sag er altsaa, at Licitationssystemet, absolut maa fordommes, fordi det ikke yder nogen Sikkerhed i nogen Retning. Naar vi imidlertid her ved denne Lejlighed ikke fremkomme med Forslag om Afskaffelse af Licitationssystemet i videst mulige Udstrækning, er det, fordi vi godt indse, at paa nærværende Tidspunkt vil det næppe kunne lade sig gøre. Forholdet er det, at der trænges umaadelig haardt til en Forbedring paa dette Omraade, hvor Entreprenører indbyrdes, men navnlig Arbejderne trykkes haardt af den Smuds konkurrence, som hele Licitationssystemet giver saa rig Anledning til at udfolde; navnlig for Arbejdernes Vedkommende, kommer denne Smuds konkurrence til at trykke ganske overordentlig. Det er noget, der næppe kan rejsses Spor af Tvivl om, det ere saa godt som alle enige om. Den Kommission, der i 1888 blev nedsat for at overveje og undersøge hele Licitationsproblemet, udtaler sig i denne Retning, idet der i dens Betænkning, hvoraf jeg med den ærede Formands Tilladelse skal oplæse et lille Stykke siges: „Det Forhold, at Arbejderne maa lade sig nøje med en alffor ringe Løn, medens Entreprenøren tager den store Fortjeneste, er nemlig ikke det almindelige; under normale Forhold bliver Arbejdslønnen uforandret, hvad enten Arbejdet udføres i Genhold til Licitation eller i Genhold til Alfford. Kun under ekstraordinære Forhold, f. Eks. i Arbejdsløshedstider, naar Tilbudet af Arbejdskraft overstiger Efterspørgslen, kan dette Forhold komme frem; men det er da ogsaa

Kommissionens Mening, at Staten i disse Tilfælde bør lade sine økonomiske Interesser vige for Hensynet til Arbejderbefolkningens Løve.“ Her indbrømmer altsaa Kommissionen, at under ekstraordinære Tider, under Arbejdsløshed sker det, at Arbejderne blive trykkede af den Smuds konkurrence, som udfoldes fra Entreprenørernes Side over for dem, eller rettere sagt, med en Omfribning, at Entreprenørerne spekulere i den Arbejdsløshed, den Nød og den Glendighed, som er i Arbejderbefolkningen. At Kommissionen vil gøre dette mindre, idet den siger: „kun under ekstraordinære Forhold, f. Eks. Arbejdsløshedstider“, har ikke stort at sige; thi i de forskellige Sag er der stadig til forskellige Tider Arbejdsløshed, og selv om Konjunkturerne turde være nok saa gode, selv om det kan siges, at der ikke er nogen større Arbejdsløshed, er der dog enkelte Omraader af hele vor Virksomhed, hvor der er flere Arbejdere, end der er Brug for. Saadanne Forhold ville altid i enkelte Sag være til Stede; til enhver Tid af Aaret vil man finde Sag, hvor der er Arbejdsløshed, hvor der altsaa er disse ekstraordinære Forhold til Stede. Jeg kunde hurtigt nævne Eksempler, idet der f. Eks. i Bygningsfaget er store Tider af Aaret, hvor Arbejdsløsheden raader, hvor store Masker gaa ledige; Strædderne have en travl Tid om Sommeren og Bundmagerne om Vinteren o. s. v., saaledes at der til alle Tider vil være Sag og Forhold, hvor der er Arbejdsløshed. Kommissionen har altsaa herved bekræftet, at der til alle Tider i større eller mindre Grad vil være saadanne Forhold til Stede, hvor hensynsløse Entreprenører spekulere i Arbejdsløsheden, i Arbejdernes Trang til Erhverv. Mange Gange kan dette ske uden eller mod Entreprenørens gode Vilje, idet han mange Gange af den Konkurrence, der udfoldes under hele Licitationen, kan være trykket til at søge Arbejdet udført for den mindst mulige Betaling. Kommissionen udtaler altsaa noget lignende som det, der ligger til Grund for dette Forslag, der er fremkommet fra vor Side. Den høfsterede Konsejlspræsident har ligeledes udtalt den samme Tanke, idet han i Landstinget den 11te Februar 1887 udtalte sig saaledes: „Det kan ikke nægtes, at der desuden ved Bortlicitation af Arbejder hæfter den Ulempe, at Entreprenørerne og Underentreprenørerne kunne benytte sig af et rigeligt Arbejdsmarked, det vil sige af, hvad vi kalde Arbejdsløshed til uforholdsmæssigt at trykke Arbejdspriserne ned . . . ogsaa jeg betragter dette som en Ulykke.“ Man ser altsaa, at ogsaa fra den Side er det paapeget, at der ved dette Licitationssy-